

Роман Любарський. Літературна критика.

Рокові рамена, або Не вибракване бароко

Заирнемо у Вікіпедію: «Рамена – це прямокутні об'єми, розташовані по боках від центральної частини будівлі. Рамена є поширеним елементом в українській бароковій архітектурі».

Саме в такому контексті я сприйняв назву книги письменника Анатолія Кримського «Обрубані рамена». Книжки, в якій зібрані його твори у жанрах поезії та прози. Остання представлена двома спогадами, чотирма оповіданнями та трьома документально-художніми повістями. Саме ця частина і була визнана гідною обласної літературної премії імені Є. Маланюка достославними членами журі.

Якщо перші дві повісті дійсно спрямовані на духовну реставрацію двох зруйнованих рамен української суспільної «будівлі» (з одного боку через історію власного роду, з протилежного – іншого сина свого народу), якщо вони зміцнюють цю «будівлю», відтворюючи її неповторність, то третя викликає глибокий подив. Якщо не розчарування...

Коли в уяві читача оживають образи поета-політв'язня («Реабілітований посмертно») і вченого-медика («Не всі рани гояться»), він простежує їхню генезу, переймає деякі риси характеру та моральні принципи, аналізує той шлях, яким вони увійшли в історію. Вони стають певним взірцем для сумлінного читача. Бо вони є героями свого часу.

Таким, вочевидь, мав би стати і Борис Кузик, земляк шановного автора, поставлений ним в центр третьої повісті. Проте назвати його героєм може лише сліпа душею людина. Чому? Тому що персона для опису вибрана дуже сумнівна.

Повертаючись до теми нечитання членами журі усіх книг номінантів, або ж неглибокого ознайомлення з деякими текстами (можливо, по діагоналі) зазначу: автор лише частково винний в тому, що ушляхетнив образ нинішнього генерал-майора, олігарха-афериста, випестуваного ГРУ міжнародного торговця зброєю, стратега ВПК Росії, псевдонауковця, референта Путіна з озброєнь Бориса Кузика. Врешті-решт, це справа його совісті, проблема власної творчої моралі. Більша відповідальність лежить на тих літературознавцях, хто в даному випадку страждає на політичну короткозорість. Погодьтеся, такий підхід дискредитує обласну літературну премію імені Є. Маланюка. Ні, можливо, в шкільні роки Борис Кузик і був гарним товаришем, чудовим спортсменом, відмінником, зразковим піонером та комсомольцем. Допускаю також, що на самому початку своєї кар'єри юний випускник Ярославського військового фінансового училища був помірним і акуратним. Але після того, як він потрапив у міністерство зовнішніх економічних зв'язків та став помічником президента Росії з питань військово-технічного співробітництва Росії із зарубіжними країнами, відтоді Борис веде далеко не християнський спосіб життя. Ось лише деякі «віхи» біографії великого московіта, народженого в Олександрівці. (Ці факти неодноразово висвітлювалися та коментувалися опозиційними російськими журналістами.)

1997 року на загибелі літака «Руслан», який доправляв два винищувачі у В'єтнам і впав в Іркутську, Борис Миколайович заробив понад мільйон доларів. При цьому загинули не лише члени екіпажу та експедитори, але й десятки мешканців міста.

1998 року спеціально під генерал-майора Бориса Кузика було створено ТОВ «Нові програми і концепції» (НПК). «Інтеррос» вніс туди свої активи, а Кузик – обіцянку будувати бізнес холдингу. Не склалося. Відтоді він винен Володимирі Потаніну близько 70 мільйонів доларів.

Найскандальніший приклад – продаж Китаю в обхід держави двох есмінців. За два найпотужніших військових судна генерал отримав близько мільярда доларів.

У квітні 2001 року відбулася пишна презентація 800-сторінкового тому «Росія на світовому ринку зброї». Замислювався гімн хлопцям, що жваво торгують російською зброєю, та не забувають самих себе. Гімн, що плавно переходив у захист дисертацій. Але вийшов скандал. Видавець журналу «Експорт озброєнь» Руслан Пухов звернувся до суду з вимогою призупинити розповсюдження книги. Автори цього «дослідження» просто злизали чимало текстів з його журналу, не стомлюючи себе посиланнями на першоджерело. Мирова угода коштувала «авторам» 500 тисяч карбованців. Бароко в перекладі з італійської означає «чудернацький». В прозі А Кримського дійсно знайшли своє відображення такі риси бароко як парадність, пишність, динамічність. Вони яскраво проявилися, передусім, в повісті «Борис – ім'я християнське», що складається з двох частин (книг). І з кожної проглядає те, що це річ явно замовна. Бароко, однак!

Роман ЛЮБАРСКИЙ.